

Управління школою

Славетні і знані, кому завдячуємо

сового комітету Америки в м. Києві В. Губською, посольством США в Україні та інших.

Біографія нашого земляка має і патріотично-героїчні сторінки. Під час навчання у Чортківській гімназії родинно-національне виховання в галичанській сім'ї далось взнаки: юний Яків примкнув до молодіжного крила Організації українських націоналістів (ОУН), об'єднання „Юнацтво”. Поліції вдалося вистежити підпільника. Його арештували і судили.

Те, що сталося на суді є досить цікавим епізодом в житті майбутнього великого художника. Всі звинувачення він відкидав. На засіданнях суду Яків, отримавши від канцелярії записник і олівці, нібито для записів, насправді змальовував портрети всіх присутніх у залі (адвокати, прокурори, судді, вартів). Адвокат юнака В. Електорович показав ці рисунки суддям, вказавши їм, що судять вони майбутнього талановитого маляра, і головне — наголосив, що тільки невинна людина може так спокійно вести себе в той час, коли її судять, і займатися улюбленою справою.

Судді погодились з цими аргументами і винесли виправдальне рішення.

У 1935-38 рр. двадцятидворічний Яків навчався у Львівській Малій Духовній Академії. Він, окрім навчання, кинувся у вир мистецького життя романтичного Львова. Робив малюнки для щоденної газети „Новий час”, співпрацював з відомим на той час карикатуристом, редактором журналу „Комар”, Едвардом Козаком.

На початку 1938 р. талановитого митця помітив митрополит А.Шептицький і особисто від нього Гніздовський отримав стипендію на навчання до Варшавської Мистецької Академії. Ми знаємо, що серед великих будівничих і меценатів української культури, таких як Ярослав Мудрий, Петро Могила, Іван Мазепа, М. Терещенко ім'я А. Шептицького займає одне з перших місць. Тому він не міг не помітити талант юного га-

личанина і дав йому з митрополичим благословінням дорогу в мистецьке життя.

Мистецтвознавці зазначають, що Я. Гніздовський був у постійному творчому пошуку. На це йшли десятки років, але ці блукання не були безплідною тратою часу. Митець, шукаючи себе, творив прекрасні твори.

Але насамперед він знайшов філігранне володіння різними техніками; досяг блискучої майстерності в малярстві олійними фарбами і досконало опанував мистецтво деревориту, яке він полюбив ще за часів студіювання в Загребській мистецькій академії в 1939-1944 рр. Початок 60-х років ХХ ст. і став тим рубежем пошуку, коли Яків „знайшов свою пробуджену царівну” і зосередився на дереворізах. Свої мистецькі пошуки майстер відверто описав у статті до книжки „Яків Гніздовський. Малюнки, графіка, кераміка, статті” — „Пробуджена царівна”. І як підкреслює у своїй публікації „Третій вимір” письменник-мистецтвознавець Іван Кошелівський: „... знайшов остаточно уміння з дивовижною майстерністю (такою, що, здається, далі нема куди й досконалитися, бо досягнуто межі можливого) відтворювати предмети, байдуже в якій техніці (хоча б пригадати його натюрморти), але передусім у графіці.”[2] І мистецтвознавець, захоплюючись майстерністю митця, продовжує: „Фотографія ніколи не дасть того, на що спроможний у віддачі предметів Гніздовський. У цьому легко переконався, вдивляючись в його зображення капустияного качана чи кошика з горіхами. Навіть те саме, що фотографія, але й ні. Тут не тільки уміння підкреслити кожний вигин, кожну жилку, з таким чуттям міри покласти тіні, що створюється повне враження сприймання третього виміру, — є ще щось: те, що надає відтвореному предметові індивідуальної стилізації, такої своєрідної, що його твори не потребують підпису: почерк Гніздовського можна впізнати безпомилково.”[3]